

หลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือ
สาขา การใช้เครื่องมือวัดสามมิติ CMM ระดับ 1
(Co-ordinate Measuring Machine Level 1)
รหัสหลักสูตร 0920082091101
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

---

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ความสามารถในการจัดเตรียมห้องและสภาพแวดล้อมในการวัดขนาดด้วยเครื่องมือวัดแบบสามมิติได้
- 1.2 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ความสามารถในการวัดขนาดรูปทรงเรขาคณิต พิกัดความเผื่อและพิกัดรูปร่างของชิ้นงานตามข้อกำหนดด้วยเครื่องมือวัดสามมิติได้
- 1.3 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ความสามารถในการบำรุงรักษาเครื่องมือวัดสามมิติได้
- 1.4 เพื่อให้ผู้รับการฝึกสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ระยะเวลาการฝึกอบรม

ผู้รับการฝึกจะได้รับการฝึกในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในสังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมระยะเวลาฝึก 30 ชั่วโมง

3. คุณสมบัติของผู้รับการฝึก

- 3.1 มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
- 3.2 มีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือวัดทางช่างกลโรงงาน ระบบโคออดิเนท และพิกัดความเผื่อรวมทั้งสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้
- 3.3 มีสภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่เป็นอุปสรรตต่อการฝึก และสามารถเข้ารับการฝึกได้ตลอดหลักสูตร
- 3.4 ต้องเป็นผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าเป็นผู้รับการฝึก

4. วุฒิบัตร

ชื่อเต็ม : วุฒิบัตรพัฒนาฝีมือแรงงาน สาขา การใช้เครื่องมือวัดสามมิติ CMM ระดับ 1

ชื่อย่อ : วพร. การใช้เครื่องมือวัดสามมิติ CMM ระดับ 1

ผู้รับการฝึกที่ผ่านการประเมินผลและมีระยะเวลาการฝึกไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระยะเวลาการฝึกทั้งหมด จะได้รับวุฒิบัตร วพร. การใช้เครื่องมือวัดสามมิติ CMM ระดับ 1

5. หัวข้อวิชา

รหัสวิชา	หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
0920919801	การจัดเตรียมเครื่องจักรและสภาพแวดล้อมในการวัด	1	0
0920919802	พื้นฐานรูปทรงเรขาคณิตพิกัดความเื้อและตำแหน่ง	3	0
0920919803	การบำรุงรักษาเครื่องมือวัดสามมิติและอุปกรณ์	1	1
0920919804	การใช้โปรแกรม COSMOS	1	2
0920919805	ระบบโคออดิเนทและการสร้างจุดอ้างอิงบนชิ้นงาน	2	2
0920919806	การวัดรูปทรงเรขาคณิตระบบ Manual	2	4
0920919807	การวัดพิกัดความเื้อและพิกัดรูปร่าง	2	4
0920919899	การวัดและประเมินผล	1	4
รวม		13	17
		30	

6. เนื้อหาวิชา

- 0920919801 การจัดเตรียมเครื่องจักรและสภาพแวดล้อมในการวัด (1:0)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับการจัดเตรียมเครื่องจักรและสภาพแวดล้อมในการวัด
 คำอธิบายรายวิชา
 ศึกษาเกี่ยวกับการจัดเตรียมห้อง เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ รวมทั้งสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมในการวัดขนาดชิ้นงาน เช่น อุณหภูมิ แสงสว่าง ความชื้น แรงสั่นสะเทือน ฝุ่นละอองและไอของสารเคมี เป็นต้น
- 0920919802 พื้นฐานรูปทรงเรขาคณิตพิกัดความเื้อและตำแหน่ง (3:0)
 วัตถุประสงค์รายวิชา
 เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานรูปทรงเรขาคณิตพิกัดความเื้อและตำแหน่ง
 คำอธิบายรายวิชา
 ศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดขนาดในแบบงานที่มีผลต่อการวัด พิกัดความเื้อ ตาม DIN 7182 ความหมายและการตรวจสอบพิกัดรูปร่าง (Form) เช่น ความตรง ความราบ ความเป็นรูปทรงกระบอก ความกลม ความหมายและการตรวจสอบพิกัดการจัดวาง (Orientation) เช่น ความตั้งฉาก ความเอียงเป็นมุมและความขนาน ความหมายและการตรวจสอบพิกัดที่ตั้ง (Location) เช่น ความรวมศูนย์ทางแกน ความสมมาตร

และตำแหน่ง ความหมายและการตรวจสอบการหนีศูนย์เมื่อเกิดการหมุน (Run-out & Total Run out)
ความหมายและการตรวจสอบพิกัดผิวรูปร่าง (Profile)

0920919803 การบำรุงรักษาเครื่องมือวัดสามมิติและอุปกรณ์ (1:1)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการบำรุงรักษาเครื่องมือวัดสามมิติและ
อุปกรณ์

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและอุปกรณ์ประกอบของเครื่องมือวัดแบบสามมิติ หน้าที่ การทำงาน
และการบำรุงรักษา เช่น โต๊ะหิน รางเลื่อน มอเตอร์ขับ แกนการเคลื่อนที่ การเลือกใช้และการเปลี่ยนหัววัด
อุปกรณ์ดักน้ำ อุปกรณ์ปรับแรงดันลม แหล่งจ่ายลม แหล่งจ่ายและสำรองไฟ การสอบเทียบกับมาตรฐานบอล
ชุดคอมพิวเตอร์ควบคุมและปริ้นเตอร์ การปรับตั้งและบำรุงรักษาอุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิและความชื้น เป็นต้น

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการบำรุงรักษา เช่น โต๊ะหิน รางเลื่อน มอเตอร์ขับ แกนการเคลื่อนที่ การ
เลือกใช้และการเปลี่ยนหัววัด อุปกรณ์ดักน้ำ อุปกรณ์ปรับแรงดันลม แหล่งจ่ายลม แหล่งจ่ายและสำรองไฟ
การสอบเทียบกับมาตรฐานบอล ชุดคอมพิวเตอร์ควบคุมและปริ้นเตอร์ การปรับตั้งและบำรุงรักษาอุปกรณ์
ควบคุมอุณหภูมิและความชื้น เป็นต้น

0920919804 การใช้โปรแกรม COSMOS (1:2)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม COSMOS

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับ ความสามารถของโปรแกรม COSMOS ในการวัดขนาดรูปทรงเรขาคณิต
วิเคราะห์และสามารถเชื่อมโยงกับโปรแกรมและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อื่นๆ ฮาร์ดแวร์ที่จำเป็นในการรองรับการ
ทำงานพาร์ทโปรแกรมแมนเจอร์ ซึ่งแบ่งหมวดการทำงานต่างๆ เช่น Edit Mode, Single and Learn Mode,
Lean Mode และ Repeat Mode การเริ่มต้นและการออกจากโปรแกรม การสร้างที่เก็บข้อมูลของพาร์ท
โปรแกรม การสร้างพาร์ทไดเรคทอรี การปรับตั้ง System การปรับตั้งและการสอบเทียบ Probe การตั้งค่า
โปรไฟล์และปริ้นเตอร์ เป็นต้น

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม COSMOS ในการวัดขนาดรูปทรงเรขาคณิตวิเคราะห์และ
สามารถเชื่อมโยงกับโปรแกรมและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อื่นๆ ฮาร์ดแวร์ที่จำเป็นในการรองรับการทำงาน พาร์ท
โปรแกรมแมนเจอร์ ซึ่งแบ่งหมวดการทำงานต่างๆ เช่น Edit Mode, Single and Learn Mode, Lean
Mode และ Repeat Mode การเริ่มต้นและการออกจากโปรแกรม การสร้างที่เก็บข้อมูลของพาร์ทโปรแกรม
การสร้างพาร์ทไดเรคทอรี การปรับตั้ง System การปรับตั้งและการสอบเทียบ Probe การตั้งค่าโปรไฟล์และ
ปริ้นเตอร์ เป็นต้น

0920919805 ระบบโคออดิเนทและการสร้างจุดอ้างอิงบนชิ้นงาน (2:2)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับระบบโคออดิเนทและการสร้างจุดอ้างอิงบนชิ้นงาน

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับระบบโคออดิเนทแบบคาร์เทเซียน ระบบโคออดิเนทแบบลาร์ 2 มิติ (Cylindrical) ระบบโคออดิเนทแบบโพลาร์ 3 มิติ (Spherical) และการปรับตั้งโคออดิเนทบนชิ้นงาน เช่น การสร้างระนาบ การสร้างแกนและจุดอ้างอิงบนชิ้นงาน การสร้างจุดอ้างอิงจากจุด จากเส้น จากทรงกระบอก จากระนาบ การบันทึกและการเรียกใช้จุดอ้างอิงรวมทั้งการออฟเซ็ท เป็นต้น

ฝึกปฏิบัติการสร้างระบบโคออดิเนทแบบคาร์เทเซียน ระบบโคออดิเนทแบบลาร์ 2 มิติ (Cylindrical) ระบบโคออดิเนทแบบโพลาร์ 3 มิติ (Spherical) และการปรับตั้งโคออดิเนทบนชิ้นงาน เช่น การสร้างระนาบ การสร้างแกนและจุดอ้างอิงบนชิ้นงาน การสร้างโคออดิเนทบนชิ้นงานทรงกระบอกและชิ้นงานรูปทรงสี่เหลี่ยม ทั้งแบบแพทเทิร์นและแบบ Manual การสร้างจุดอ้างอิงจากจุด จากเส้น จากทรงกระบอก จากระนาบ การบันทึกและการเรียกใช้จุดอ้างอิงรวมทั้งการออฟเซ็ท เป็นต้น

092091206 การวัดรูปทรงเรขาคณิตระบบ Manual (2:4)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการวัดรูปทรงเรขาคณิตระบบ Manual

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับ การวัดรูปทรงเรขาคณิต ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า “อิลิเมนต์” เช่น จุด เส้นตรง ระนาบ วงกลม วงรี ทรงกระบอก เป็นต้น การสร้างอิลิเมนต์ที่เกิดจากการตัดกันของสองอิลิเมนต์ (Intersection element) Symmetry element, Theoretical element อ่านค่าและแปลความหมายสิ่งต่างๆ ที่วัดได้ การเทียบผลการวัดกับขนาดกำหนดและพิถีพิถันเพื่อ รวมทั้งการวัดชิ้นงานตามแบบที่กำหนดและอธิบายความ

ฝึกปฏิบัติการสร้างอิลิเมนต์ที่เกิดจากการตัดกันของสองอิลิเมนต์ (Intersection element) Symmetry element, Theoretical element อ่านค่าและแปลความหมายสิ่งต่างๆ ที่วัดได้ การเทียบผลการวัดกับขนาดกำหนดและพิถีพิถันเพื่อ รวมทั้งการวัดชิ้นงานตามแบบที่กำหนดและอธิบายความ

(2:4)

0920919807 การวัดพิถีพิถันและพิถีรูปร่าง

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการวัดพิถีพิถันและพิถีรูปร่าง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับ การวัดอิลิเมนต์ต่างๆ เช่น เส้นตรง วงกลม จุด ระนาบ ทรงกระบอกและเทียบกับพิถีรูปร่าง (Form) พิกัดตำแหน่ง (Location) พิกัดการจัดวาง (Orientation) การร่วมศูนย์ การหมุนตามที่กำหนดและอธิบายความ

ฝึกปฏิบัติการวัดอิลิเมนต์ต่างๆ เช่น เส้นตรง วงกลม จุด ระนาบ ทรงกระบอกและเทียบกับ พิกัดรูปร่าง (Form) พิกัดตำแหน่ง (Location) พิกัดการจัดวาง (Orientation) การร่วมศูนย์ การหมุน ตามที่กำหนดและอธิบายความ

0920919899 การวัดและประเมินผล

(1:4)

เป็นการทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการกำหนดโคออดิเนทบนชิ้นงานและวัด Element ต่างๆ ตามแบบที่กำหนด รวมทั้งการแปลความหมายสิ่งที่วัดได้และอธิบายความ

ผู้จัดทำหลักสูตร

นายอนุสรณ์ ทนหมื่นไวย

นายพงศ์พันธุ์ ชัยกุล

ว่าที่เรือตรีอรุณรัตน์ ชาประดิษฐ์

นายวิรัตน์ แย้มโชติ

นายสมเกียรติ อู่เงิน

นายหาญชัย ขุนณรงค์

นายสมโภชน์ ชัยชนะ

นายปฎิญา สารสุวรรณ

นายสุวพัทธ์ ภาณุทัต

นายเดช พึ่งขยาย

ผู้เชี่ยวชาญ สถาบันมาตรวิทยา

บริษัท สุมิพล จำกัด

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 8 นครสวรรค์

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 1 สมุทรปราการ

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 3 ชลบุรี

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 4 ราชบุรี

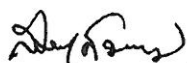
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๒ สุพรรณบุรี

สำนักพัฒนามาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงาน

สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

ผู้เห็นชอบหลักสูตร

(นายสันโตษ เต็มแสงเลิศ) 3.7.25.55

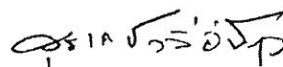
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นายประพันธ์ มนทการติวงศ์)

อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

(นายสุรเดช วลีอิทธิกุล)

รองอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน